

4 september 2026

Betreft: Internetconsultatie Wet maatwerk in het funderend onderwijs

Geachte ontvanger,

Graag reageer ik namens [Ingrado](https://www.ingrado.nl) op de internetconsultatie over het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs. Ingrado is de landelijke beroepsvereniging van leerplichtambtenaren en medewerkers van Doorstroompunten. Onze missie luidt: Iedere jongere heeft recht op ontwikkeling – daar maken wij werk van!

Inleiding en algemene reactie

Ingrado is op hoofdlijnen positief over het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs maar ziet ook een aantal verbeterpunten. Het wetsvoorstel bouwt voort op de ervaringen van WEL in ontwikkeling en het Experiment Onderwijzorgarrangementen maar grijpt volgens ons te weinig in op de structurele knelpunten die in de evaluaties daarvan zijn benoemd. Daarnaast ontbreekt in het voorstel de relatie met kansengelijkheid en de rol van gemeenten op dat gebied.

Positief is dat het voorstel het voor scholen en samenwerkingsverbanden makkelijker maakt om maatwerk te bieden aan leerlingen die dreigen uit te vallen of al zijn uitgevallen van school. Tegelijkertijd zijn we bezorgd over de uitwerking van het wetsvoorstel in de praktijk en de mate waarin dit wetsvoorstel er toe zal leiden dat scholen en samenwerkingsverbanden daadwerkelijk maatwerk in gaan zetten voor met name de jongeren zonder schoolinschrijving. Daarnaast vrezen we dat er grote verschillen zullen blijven bestaan tussen scholen en samenwerkingsverbanden in de mate waarin zij zich inzetten voor jongeren die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen van school als gevolg van de grote mate van vrijblijvendheid om daadwerkelijk maatwerk aan te bieden.

Verbeterpunten

1. Inzet voor jongeren zonder schoolinschrijving

Ingrado vreest dat dit wetsvoorstel niet tot de gewenste inzet van middelen door samenwerkingsverbanden voor jongeren zonder schoolinschrijving gaat leiden. Het succes van WEL in ontwikkeling is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de *extra* middelen die exclusief mochten worden ingezet voor jongeren die vrijgesteld waren van de leerplichtwet op basis van een vrijstelling 5 onder a LPW of voor jongeren zonder vrijstelling en zonder schoolinschrijving. In dit wetsvoorstel zien wij geen financiële impuls voor samenwerkingsverbanden om de extra ruimte die ontstaan is in te zetten voor jongeren zonder schoolinschrijving. Die middelen kunnen immers ook ingezet worden voor de jongeren die al ingeschreven zijn op een school. Ingrado zou dan ook graag een aanpassing van het wetsvoorstel zien waarin een extra impuls voor de inzet van middelen voor jongeren zonder schoolinschrijving is opgenomen.

2. Inzet budget zorg/onderwijs

Voor een deel van de jongeren die dreigen uit te vallen van school of al is uitgevallen, is een combinatie van zorg en onderwijs noodzakelijk. In praktijk blijkt gesteggel over wat uit welk budget moet worden betaald een knelpunt in het realiseren van de gewenste ondersteuning voor jongeren waardoor die ondersteuning enorm wordt vertraagd of zelfs helemaal uitblijft.

Dit signaal krijgen wij al jaren van onze leden (leerplichtambtenaren). Uit de evaluatie van zowel WEL in ontwikkeling als de Onderwijszorgarrangementen waaruit is geput voor het wetsvoorstel maatwerk, wordt het opheffen van de traditionele financiële schotten tussen onderwijs en zorg gezien als een belangrijke voorwaarde voor het bieden van maatwerk. De financiële ruimte die de samenwerkingsverbanden krijgen in het voorstel, lost dat probleem niet op. We roepen de ministeries van OCW en VWS op om dit knelpunt met spoed op te pakken.

Een andere succesfactor voor WEL in ontwikkeling vormde de regiegroep die een belangrijke aanjaagfunctie heeft gehad in het daadwerkelijk inzetten van gelden voor jongeren zonder schoolinschrijving en het vlottrekken van de benodigde samenwerking tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten. Deze aanjaagfunctie raakt aan het volgende verbeterpunt.

3. Samenwerking en verantwoordelijkheden rondom schoolverzuim en schooluitval

Onduidelijkheid over verantwoordelijkheden in de keten rondom schoolverzuim vormt een structureel knelpunt in het tegengaan van schooluitval. Ook daarop wordt niet ingegrepen met dit wetsvoorstel. We vrezen dat de verschillen die er bestaan tussen scholen en samenwerkingsverbanden in het voorkomen van schooluitval en het bieden van ondersteuning aan jongeren die al zijn uitgevallen van school worden vergroot. Deze verschillen hangen onder meer samen met de verschillen tussen gemeenten/regio's voor wat betreft de positie en rol die leerplicht in die samenwerking heeft. Die verschillen zijn groot, mede als gevolg van een sterk verouderde Leerplichtwet. De positie van gemeenten rondom schoolverzuim en (dreigende) schooluitval zou naar onze mening verduidelijkt en versterkt moeten worden. We vragen het ministerie van OCW haast te maken met de uitwerking van de aangenomen [motie](#) bij het wetsvoorstel terugdringen schoolverzuim om de preventieve rol van leerplichtambtenaren wettelijk te borgen.

4. Maatwerk en kansengelijkheid

Ouders krijgen een belangrijke rol bij de goedkeuring van het geboden maatwerk door de school. Dat is op zichzelf positief: veel ouders zullen uitstekend in staat zijn om te beoordelen of het geboden maatwerk helpend is voor hun kind. Er zijn ook veel ouders waarvoor dat ingewikkeld is, bijvoorbeeld als gevolg van problematiek waarmee zij kampen en/of omdat zij niet goed bekend zijn met het onderwijssysteem. We missen in het voorstel de aandacht voor de jongeren in die situaties. De veronderstelling die uit het wetsvoorstel spreekt dat alle ouders in staat zijn om op te komen voor het belang van hun kind en voldoende kennis hebben van het onderwijs is onjuist en komt de kansengelijkheid niet ten goede. Uitgangspunt zou moeten zijn dat er naast de ouders een onafhankelijke partij is die vanuit het belang van het kind meekijkt naar het voorstel voor maatwerk. Het samenwerkingsverband kan die onafhankelijke rol naar onze mening niet vervullen gezien de relatie met schoolbesturen en scholen.

Het belang van de betrokkenheid van een onafhankelijke partij wordt onderstreept door signalen van leden over situaties waarin de inzet van maatwerk niet per sé in het belang is van een leerling. Keerzijde van het wetsvoorstel is dat het ook makkelijker wordt voor scholen om maatwerk in te zetten in situaties waarvoor het niet bedoeld is. Dat moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

5. Het recht op onderwijs en zorgplicht

In het voorkomen van schooluitval en het recht op onderwijs staan twee plichten centraal: de leerplicht (de verplichting voor ouders en jongeren om naar school te (laten) gaan) en de zorgplicht (de verplichting voor het onderwijs om leerlingen die dat nodig hebben te ondersteunen zodat zij onderwijs kunnen (blijven) volgen). In het terugdringen van schooluitval en in de uitvoering daarvan ligt de nadruk nog te veel op de leerplicht en op het toezicht op de leerplicht maar blijft het toezicht op de zorgplicht van scholen achter. Het overgrote deel van de jongeren valt uit omdat zij niet die ondersteuning krijgt die nodig is. Onderhavig voorstel geeft scholen en samenwerkingsverbanden weliswaar meer ruimte om tegemoet te komen aan wat jongeren nodig hebben om onderwijs te kunnen blijven volgen of om weer onderwijs te volgen, maar het gebruik van die ruimte is vrijblijvend. In het kader van kansengelijkheid en het terugdringen van schooluitval vindt Ingrado het van belang dat gemeenten hierin meer te zeggen krijgen.

Met vriendelijke groet,

Corien van Starkenburg,
Bestuurder Ingrado